Kevesebbet iszunk és eszünk — tejet, húst

Ami az állatokat is zavarja

A statisztikát böngészve könnyen eshet az ember pánikba, ha különféle termelési ágak csökkenő teljesítményeivel szembesül. A korábbi években nem ehhez szoktunk. Az állatállomány alakulása manapság ilyen állapotot tükröz. Például országosan az idei első negyedév végén 5,4 százalékkal kevesebb volt a szarvasmarha, mint egy éve. Jelenleg közel 8,5 millió sertést tartanak hazánkban, 1,1 százalék a csökkenés. Főként a nagyüzemek visszakoztak, a kistermelői kör a saját vágások révén tartani tudta a tőle megszokott ütemet. A belkereskedelemben visszaesett a forgalom, s az exportlehetőségek is szerényebbek. A baromfi szintén fogyóban, igaz, a számok csak 0,7 százalékos mérséklődést mutatnak.

A megyei adatokból kitűnik: az országosat meghaladó mértékű, 5,4 százalékos a sertéslétszám visszaesése. Ez elsősorban az aszály miatti rosszabb takarmányellátásnak, a messzi földről vásárolt drága kukoricának a számlájára írandó. A baromfitartás jelentőségét mutatja, hogy tavaly az országos termelésnek közel egytizede származott megyénkből. Az értékesítési problémák itt drasztikusabban ütöttek vissza, 27 százalékkal csökkent az állatlétszám.

Állattenyésztők szakmai tanácskozásán vettem részt nemrégiben. Hasonló számokat, összefüggéseket hallottam a MÉM jelen levő illetékesétől is. Eszerint a termelési potenciállal semmi gond, talán csak annyi, hogy előreláthatóan nem lesz szükség a maximális kihasználására. Összességében az állati termékek kétharmada kelhet el belföldön, s a fennmaradó hányad exportálható. S ez a hazai fogyasztás bizony, őszinte sajnálatomra, csökken. Tejből az optimális 250 liter helyett 187 litert tudunk megvásárolni. Bizonyára az ár a visszatartó erő, hisz két éve 20 literrel többet ittunk. Három esztendeje ettük (ehettük) a legtöbb húst, egy emberre 78,2 kilogramm jutott, az idei prognózis 70 kilót sejtet. Éhes száj a keleti szomszédainknál akadna, az üzlettel van baj. A rubeles export ellentételhiánya, a hatalmas támogatási igény megkérdőjelezi a gazdaságosságot. Eredménynek könyveltük el, hogy stratégiai cikként egyes élelmiszereket dollárban számolunk el. De késik a számlák kiegyenlítése. A közös piaci országok meg teljesen önellátók, s gazdag ipari hátterük révén pénzelik saját termelőiket. Csak kis tételű, márkás, minőségi árukkal jelentkezhetünk. A tömegtermelés ebből nem sokat profitálhat.

Könnyen közbevethető: miért nem *minőséget* produkálunk? A devizaszegénység a táptakarmányaink összetételéből leolvasható, a nemzetközi, vagyis a versenytársak által alkalmazott fehérjearány ott jóval magasabb. A fajtákra, a tenyésztési munkákra nem panaszkodhatunk, állja az összehasonlítás próbáját.

A sertés és baromfi, vagyis az abrakfogyasztók túlsúlya nemzetközi összehasonlításban torz arányt mutat, s bármily kellemetlen is a termelőnek, a visszaesés nagyobb arányú lehet. A szarvasmarha-állomány elsősorban a kisüzemekben gyarapodhat, a föld tulajdonviszonyainak változása megfelelő takarmánytermelési hátteret jelent. Egyébként a szakember az élelmiszer-kiviteli tilalmak megszüntetését tartaná logikusnak, hisz feleslegek levezetését szolgálná, és az árak sem tartalmaznak ma már támogatást.

Mindebből annyit szeretnék kiemelni, a termelési számok tüneti, jelzésértékűek. Költségvetési, jövedelmi és kereskedelmi gondokról tanúskodnak. Ezeken változtatni évekbe telik. S ez már nemcsak az állattenyésztők problémája.

T. Sz. I.

A parton haldoklik a fürdő

Még itt sincs a nyár, de máris egyre több levelet, telefont kapunk strandügyben. Panaszkodnak az emberek. Imigyen: „Mérgem — sokak mérge. Oka: a strand. Évtizedek óta bérelek kabint a hozzávaló 4 bérlettel. Ezek árát évről évre emelik, de sietek hozzátenni, nem emiatt háborgok. A körülmények háborítanak fel. A strandkapu leláncolva, belakatolva. Csak a SZUE-n keresztül, lépcsőn fel, lépcsőn le közelíthető meg a kabin. Mennék vendégemmel a medencéhez, víz egyikben sincs, csupán az ‚öregekében'. Úszni nem lehet! Egy ott söprögető hölgytől hallom, június 15-én nyitnak, addig szombat-vasárnap lesz csak víz a medencékben. De hát a bérleteket május 1-jétől szeptember 30-áig adták ki. Kérdezem: miért adnak 5 hónapnyi, jól megfizetett árért két és fél hónapot? Azután: amikor az óriásnak csúfolt csúszdát felállították, vita volt, hogy ott helyben fizessen, aki csúszni akar, vagy beépítsék a jegy árába. Beépítették. De a csúszda öt helyett csak két és fél hónapig üzemel. Ezt milyen haszonnak szokták nevezni?"

„Kritikán aluli a helyzet a partfürdőn, a kabinszolgálat nem működik, a padok nem látszanak ki a gazból, a tetejébe a fürdővállalat lebontotta az összes étkezőpavilont . . ."

Két panaszost idéztünk, ám ennél sokkal többen fordultak szerkesztőségünkhöz azzal a kéréssel: kérdezzük meg az illetékeseket, vajon, az áremelés ellenére miért romlott a szolgáltatás színvonala a partfürdőn.

Íme a magyarázat. *Dr. Kováts Gábor*, a vízművek műszaki igazgatóhelyettese elöljáróban a következőket mondta:

— A világon mindenütt dotációval élnek csak meg a fürdővállalatok. Természetesen mi sem nélkülözhetjük a támogatást. Egy elemzés alapján kiszámítottuk, ha az idén változatlan színvonalon akarunk szolgáltatni, akkor a költségvetésből származó 14 millió forinton kívül még 13 millió forintra lenne szükségünk. Ha ezt nem kapjuk meg a tanácstól, két dolgot tehetünk. Ki se nyitunk, vagy kinyitunk, de szűkített szolgáltatással. Mi ezt a kevésbé rosszat választottuk, ám azt is elmondhatom, az előbbire is akad példa az országban. Debrecenben két fürdő marad zárva, a diósgyőri strand se fogad az idén vendégeket. Persze, tudom, ez nem vigasztalja a szegedieket, de mégis érzékelheti, milyen nehéz helyzetbe jutottak a fürdővállalatok ország szerte. A saját lábunkon kell megállnunk, de hozzátenném, válságtervvel a kezünkben. Ha továbbra is tömegigényt akarunk kielégíteni, márpedig nekünk ez a szándékunk, akkor az erre az évre megállapított árakhoz nem nyúlhattunk, hiszen így is lényegesen kevesebben igényeltek az idén bérletet, mint akár egy-két évvel ezelőtt. Más megoldás nem lévén: maradt a költségek lefaragása. Valamennyi intézkedésünk ezzel kapcsolatos. Például, több mint 30 százalékos létszámcsökkentést hajtottunk végre.

— *Ezért nem jut személyzet a partfürdő kapujába?*

— Sok éves tapasztalatunk, hogy csak az iskolaév befejezése után nő meg a strand forgalma. Addig néhány ember kedvéért kellene kinyitni ezt a kaput. A pénztáros bérére sem lenne elég az ottani bevétel. Csak azt mondhatom: a SZUE-n keresztül megközelíthető a partfürdő.

— *Megközelíthető ugyan, csak éppen víz nincs a nagy medencékben!*

— Csak hét végére engedünk vizet az egyik medencébe, mert hét közben nagyon kevesen jönnek. Senki sincs azonban megfosztva az úszás, a fürdés lehetőségétől, hiszen csak át kell menni a SZUE-ba. Hogy ez az átjárás kellemetlen? Hogy a bérlők úgy érzik, hiábavalóan fizették ki a megemelt bérleti díjat? Mit mondjak erre? Ezek szerint, hagyjuk figyelmen kívül a látogatottság nagyságát, és ezzel a szemponttal mit se törődve, töltsük meg a medencéket? Ez ugye, ésszerűtlen és célszerűtlen, no, meg a mai vízárak mellett hatalmas pazarlás lenne.

— *Valóban lebontották az étkezőpavilonokat?*

— Igen, de lesznek helyettük újak. Megszüntettük a bódékat, szeretnénk kulturáltabb körülményeket teremteni a strandolók kiszolgálásában. Minden pavilon vállalati kezelésben marad, jóllehet, szerződéses üzemeltetéssel működnek majd.

— *A tereprendezéssel mikorra készülnek el?*

— Folyamatosan szedjük rendbe a strandterületet, néhány napon belül már biztosan nem kelti az elhanyagoltság, gazdátlanság látszatát.

— *Sokan érdeklődtek, mikor nyit a termálfürdő?*

— Az új tető ugyan elkészült, de a nyitással kapcsolatban egyelőre semmi biztatót nem tudok mondani, hiszen egyéb műszaki, üzemeltetési hibája is akad ennek az épületnek. Mindenesetre annyit elárulhatok, izraeli partnerekkel tárgyalásokat folytatunk a fürdő sorsát illetően. Szeretnénk itt komplex vízgyógyászati, rehabilitációs központot létrehozni. Nagy szükség lenne erre, hiszen a városi gőzfürdő elavult épülete jó, ha két évet kibír még. Csak nagy jó indulattal lehet immáron fürdőnek nevezni.

— *Befejezésül kanyarodjunk vissza a strandra. Méghozzá az óriás csúszdához. Miért nem működik, hiszen a csúszás tarifáját, úgymond, beépítették a jegy árába?*

— Ez így igaz, de azóta a mi helyzetünk is megváltozott. A gazdasági szorítások szükségessé tették, hogy akár úszóházakat, vagy az étkezőpavilonokat, a csúszdát is szerződéses üzemeltetésben működtessük. Ezentúl tehát a bérlő dönti el, mikor, mennyi időre helyezi üzembe a csúszdát, és természetesen azt is, mennyit kér egy lecsúszásért.

Gombos Erzsébet

Harkány, a bűnös piac

A nemzetközi bűnözés egyik hazai fészke lett Harkány — állapították meg a Baranya Megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának, szerdán, Pécsett tartott ülésén. A nemrég még békés, szinte idilli hangulatú népszerű fürdőhelyen súlyos közbiztonsági helyzet alakult ki az utóbbi időben. A lakosság egy része — sajnálatos módon — közvetlenül vagy közvetve, haszonélvezője lett a kaotikus állapotoknak.

Harkányban is kialakult a szervezett bűnözés, amely ott is szorosan kapcsolódik az úgynevezett „kágéestéplachoz". A jelek szerint, nemzetközi bűnözőcsoport telepedett meg a fürdőhelyen, tagjai között jugoszláv, lengyel, román, bolgár és szovjet állampolgárok vannak, olyanok is, akiket több nyugat-európai országból már kitiltottak a hatóságok.

A rendőrség nemrég olyan adatok birtokába jutott, miszerint, Baranya a *kábítószer-kereskedelem* egyik tranzitútvonalává vált, s ennek egyik állomása Harkány. Az úgynevezett kemény drogok még nem jelentek meg, de a hasis és más hasonló kábítószerek igen. Különféle csempészárukat kínálnak eladásra, szerencsejátékokat folytatnak, valuták cserélnek illegálisan gazdát. Mint megfigyelték: száz méterenként osztották fel a területet, és ezekben a „szektorokban" szervezetten zajlik a tiltott pénzváltás.

Piti Zoltán megyei tanácselnök hangsúlyozta: összehangolt intézkedésekre van szükség, hogy megszabadítsák Harkányt az alvilágtól. Pánikra nincsen ok, sem a helyi lakosság, sem a fürdővendégek körében, s minden eszközzel megakadályozzák, hogy válságosra forduljon a közbiztonsági — ezzel együtt a közlekedésbiztonsági, a köztisztasági és a közegészségügyi — helyzet. Vissza fogják állítani a gyógyfürdő jó hírét. Ugyanakkor, sürgették: nem elég eltávolítani a bűnözőket Harkányból, elejét kell venni annak, hogy másutt verjenek tanyát.

Szegedi képviselő

Európa „előszobájában"

Elégedettek lehetnénk mindannyian, ha olyan gyorsan teljesülnének kívánságaink, mint **Bratinka József** MDF-es országgyűlési képviselőnek. A JATE nyelvtörténészét legutóbb mint újsütetű szegedi képviselőt mutattuk be. Az akkori interjúban terveiről is beszélt. Elmondta, hogy a képviselőséget szolgálatnak szakterületének az oktatásügyet tekinti, s a Parlamentben legszívesebben Magyarország és Európa kapcsolatának kérdéseivel foglalkozna. A Parlament megalakulásával szinte egy időben a „megtanulandó" új nevek között a szegedi képviselőé is szerepelt, mert az Európa Tanács plenáris ülésén elhangzó beszédének részleteit idézte a hazai és a nemzetközi sajtó. Bratinka József vezetője annak a magyar parlamenti küldöttségnek, amely ezentúl egy éven át képviseli hazánkat ebben a rangos nemzetközi szervezetben.

— Pártközi megállapodás értelmében lettem én a 6 fős magyar delegáció vezetője. A megbízatás számomra is meglepően gyorsan született, ugyanakkor örülök a feladatnak, mert ezen a területen szerettem volna szolgálni — mondta a szegedi képviselő, amikor az Európa Tanácsban rá váró munkáról beszélgettünk.

— A magyar delegáció milyen koncepcióval vágott neki megbízatásának? Miben segítheti országunkat ez a szervezet?

— Kiindulópontnak tekinthetjük, hogy az Európához való csatlakozásunknak ez a „belépője". Az Európa Tanács viszonylag nyitott közösség, elsősorban emberi jogi, kisebbségi, kulturális ügyekkel foglalkozik. Az Európa Tanács mindennek az „előszobája", ami ezen a területen történik. Így külpolitikai szempontból is új lehetőségek nyílnak számunkra. Azaz amellett, hogy közvetlen tárgyalásokat folytatunk a környező országok kormányaival és parlamenti delegációival, arra is módunk lesz, hogy az Európa Tanács követelményeivel, sajátos lehetőségeivel nyomást gyakoroljon, annak érdekében, hogy a közép-kelet-európai országokban is érvényesíthessék jogaikat a nemzeti kisebbségek. Már most, bemutatkozásunkkor alkalmunk volt erről a kérdésről kifejteni álláspontunkat olyan emberek előtt, akik például ellenőrzik majd Csehszlovákiában és Romániában a választások tisztaságát, akik Csehszlovákia Európa Tanácsbeli tagfelvételével foglalkoznak. A szervezethez való tartozás feltételezi, hogy aláírjuk az emberi jogok konvencióját, amely modern európai jogrendszer és intézményhálózat kialakításának követelményével jár.

— Az ön hozzászólása legszimpatikusabb vonásának azt tartom, hogy nem csupán segítséget kért, hanem a magyar kultúra eredményeinek átadását is felajánlotta.

— Az ott elhangzó három referátumunk közül egy foglalkozott az oktatásüggyel, én a közép-kelet-európai országok oktatási és szakképzési együttműködési lehetőségeit taglaltam. Valóban az együttműködésre, s nem a segítségkérésre helyeztem a hangsúlyt. Elmondtam, hogy milyen feladatok állnak előttünk (például hogyan alakítjuk át az oktatás szerkezetét), rámutattam, milyen irányban haladunk. A végső cél természetesen az egyenértékűség, ami többek között a diplomák átválthatóságában nyilvánulna meg.

— A felsőoktatásunknak Európához való kapcsolódását segíti a Tempus- és az Erasmus-program. De esett-e szó a „keleti" kapcsolatról, a szeptembertől hazánkban tanuló romániai fiatalok segítéséről?

— Erről a menekültügyi és az oktatásunkat is érintő kérdésről nem volt szó. Konkrét külső segítségre nem számíthatunk. A szegedi Juhász Gyula Alapítványhoz hasonló kezdeményezésekkel magunknak kell megoldanunk ezt a problémát.

— A delegáció két MDF-es tagjának ellentétére utaló megjegyzés is napvilágot látott a sajtóban annak hangsúlyozásával, hogy az Európa Tanács más-más politikai frakciójának munkájában vettek részt.

— Természetesen nincs szó az MDF-en belüli „meghasonlottságról", továbbra is az európai demokratákkal, a keresztény demokratákkal érzünk rokonságot. Azzal, hogy az Európa Tanács politikai frakciói közül kettő munkájába is belepillantottunk, azt jeleztük, hogy tájékozódunk. Mivel országunk nem tagja az Európa Tanácsnak, a magyar delegáció tagjai nem is csatlakozhatnak egyetlen politikai frakcióhoz sem.

— A JATE oktatójaként hosszabb időt töltött Franciaországban. Az, hogy a magyar delegáció vezetőjének önt jelölték, azt is jelenti, pártja egyoldalú német orientáltságán enyhít?

— A delegáción belül az én funkcióm valóban a francia kapcsolat erősítése volt. Úgy vélem, hogy az egyesített Németország létrejötte Franciaország „ellensúlyszerepét" megnöveli. Erre a feladatra a franciák is készülnek, mert például korábbi Európa-fogalmukat felülbírálták, most már beletartozik a demokratizálódó Kelet-Európa is.

— Azzal, hogy ennek a nemzetközi szervezetnek a munkájában rendszeresen részt vesz, sokféle információ birtokába jut. Kamatoztatható-e közvetlenül, jár-e ez különleges haszonnal Szeged vagy munkahelye, a JATE számára?

— Képviselőként sohasem tagadom meg szegediségemet. Példaként említem, hogy az egyik nyugat-franciaországi megye testvéri kapcsolatokat ajánlott az én megyémnek. A kezdeményezést szívesen fogadtam, továbbítottam, mert Szeged és Nizza testvérvárosi kapcsolatait kiegészítheti a megyék közötti együttműködés.

Újszászi Ilona